

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S
DĖL ŽEMĖS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO STEBĖSENOS (MONITORINGO) TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO

2005 m. spalio 21 d. Nr. 1128
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#)) 35 straipsnio 5 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Žemės išteklių naudojimo stebėsenos (monitoringo) taisykles (pridedama).

2. Pavesti:

2.1. Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos – užtikrinti, kad informacija, gauta atlikus žemės išteklių naudojimo stebėseną (monitoringą), būtų pateikiama Aplinkos ministerijai kasmet iki balandžio 1 dienos;

2.2. Aplinkos ministerijai – užtikrinti, kad informacija, susijusi su žemės išteklių naudojimo stebėseną (monitoringu), gauta įgyvendinant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005-2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 130 (Žin., 2005, Nr. [19-608](#)), būtų pateikiama Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos kasmet iki balandžio 1 dienos.

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

ŽEMĖS IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO STEBĖSENOS (MONITORINGO) TAISYKLĖS**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Žemės išteklių naudojimo stebėsenos (monitoringo) taisyklės (toliau vadinama – šios Taisyklės) nustato žemės išteklių naudojimo stebėsenos (monitoringo) (toliau vadinama – stebėseną) periodiškumą, struktūrą ir turinį.

2. Stebėseną – tai sistemingas žemės išteklių (t. y. žemės naudmenų ir dirvožemio) naudojimo apsaugos, būklės ir kitimo stebėjimas, vertinimas ir prognozė.

3. Stebėseną vykdoma valstybės lygmeniu visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vietovės lygmeniu – parinktose nuolatinėse teritorijose.

4. Stebėsenos duomenys valstybės lygmeniu gaunami panaudojant žemės informacinės sistemos duomenis, georeferencinio pagrindo duomenų bazines, palydovines nuotraukas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro duomenis, Lietuvos Respublikos miškų valstybės kadastro duomenis, kompleksinės aplinkos monitoringo duomenis ir kitų stebėsenų medžiagą. Atliekant stebėseną valstybės lygmeniu, vertinami žemės išteklių būklės pokyčiai ir pateikiama šių pokyčių analizė.

5. Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – Nacionalinė žemės tarnyba) stebėsenai vietovės lygmeniu parenka 10 nuolatinių teritorijų, ne mažesnių kaip 400 hektarų ploto. Jos parenkamos taip, kad pagal augaliją, žemės ūkio ir miškų ūkio veiklos pobūdį atitiktų pagrindinius šalies gamtinius geografinius ypatumus.

6. Stebėsenos duomenys vietovės lygmeniu nustatomi panaudojant lauko tyrimų duomenis, kartografuojant žemėvaldų, žemės naudmenų plotų, žemės ūkio naudmenų naudojimo intensyvumo bei dirvožemių savybių pokyčius ir pateikiant šių pokyčių analizę.

7. Stebėsenos duomenys išreiškiami geografinių informacinių sistemų duomenų bazėse, skaitmeniniuose žemėlapiuose ir analoginėse lentelėse.

8. Stebėsenos vykdymo ir stebėsenos rezultatų pateikimo Nacionalinei žemės tarnybai reikalavimai nustatomi Nacionalinės žemės tarnybos tvirtinamoje Žemės išteklių naudojimo stebėsenos metodikoje.

II. STEBĖSENOS ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

9. Stebėseną organizuoja Nacionalinė žemės tarnyba, kuri:

9.1. rengia ir tvirtina Žemės išteklių naudojimo stebėsenos metodiką;

9.2. metodiškai vadovauja stebėsenos vykdymui;

9.3. kaupia susistemintus stebėsenos duomenis;

9.4. analizuoja stebėsenos ataskaitas;

9.5. rengia Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei informaciją apie stebėsenos rezultatus;

9.6. teikia fiziniams ir juridiniams asmenims informaciją apie stebėsenos rezultatus Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

9.7. pagal kompetenciją atlieka kitas su stebėseną susijusias funkcijas.

10. Stebėseną vykdo Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. [84-2000](#); 2002, Nr. [118-5296](#)) nustatyta tvarka parinktas asmuo – stebėsenos vykdytojas (toliau vadinama – vykdytojas), kuris:

10.1. atlieka lauko tyrimus, kurių reikia stebėsenai vietovės lygmeniu;

10.2. nustato, kaupia ir sistemina stebėsenos duomenis;

10.3. analizuoja esamą žemės išteklių naudojimo būklę;

10.4. rengia stebėsenos ataskaitas ir teikia jas Nacionalinei žemės tarnybai.

III. STEBĖSENOS STRUKTŪRA IR TURINYS

11. Stebėseną susideda iš:
 - 11.1. natūralių ir antropogenizuotų žemės naudmenų ir dirvožemio stebėsenos;
 - 11.2. žemės ūkio naudmenų naudojimo ir apsaugos stebėsenos;
 - 11.3. žemės naudmenų melioracinės būklės stebėsenos.
12. Natūralių ir antropogenizuotų žemės naudmenų ir dirvožemio stebėsenos turinys:
 - 12.1. žemės naudmenų sudėties ir jų pokyčių analizė;
 - 12.2. dirvožemių tipų ir granulimetrinės sudėties analizė;
 - 12.3. dirvožemio agrocheminių savybių (rūgštingumo, judriojo fosforo, judriojo kalio kiekio, humusingumo) struktūros ir pokyčių analizė.
13. Žemės ūkio naudmenų naudojimo ir apsaugos stebėsenos turinys:
 - 13.1. žemės ūkio naudmenų naudotojų grupių sudėties ir pokyčių analizė;
 - 13.2. žemės ūkio augalų grupių sudėties ir pokyčių analizė;
 - 13.3. žemės ūkio naudmenų ir dirvožemio apsaugos analizė.
14. Žemės naudmenų melioracinės būklės stebėsenos turinys:
 - 14.1. nusaustos žemės plotų ir jų pokyčių analizė;
 - 14.2. sausavimo sistemų būklės ir jų pokyčių analizė;
 - 14.3. žemės plotų, kuriems pagerinti reikia melioracinių ir priešerozinių priemonių, būklės ir pokyčių analizė.

IV. STEBĖSENOS PERIODIŠKUMAS

15. Stebėseną valstybės lygmeniu vykdoma kas 5 metai, išskyrus dirvožemio tipų ir granulimetrinės sudėties stebėseną, kuri vykdoma kas 10 metų.
16. Stebėseną vietovės lygmeniu vykdoma:
 - 16.1. kasmet – žemės ūkio naudmenų plotų pagal grupes:
 - 16.1.1. žemės naudotojų;
 - 16.1.2. žemės ūkio augalų;
 - 16.2. kas 5 metai:
 - 16.2.1. žemės ūkio naudmenų grupių pagal jų sudėtį ir pokyčius;
 - 16.2.2. žemės ūkio naudmenų melioracinės būklės;
 - 16.2.3. žemės ūkio naudmenų dirvožemių agrocheminių savybių;
 - 16.3. kas 10 metų – dirvožemių tipų ir granulimetrinės sudėties.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Stebėsenos ataskaitą, kurioje pateikiami duomenys apie darbus, atliktus per atsiskaitomuosius metus, sudaro:
 - 17.1. aiškinamasis raštas;
 - 17.2. geografinių informacinių sistemų duomenų bazės, skaitmeniniai žemėlapiai ir analoginės lentelės;
 - 17.3. išvados ir pasiūlymai dėl žemės išteklių naudojimo.
18. Vykdytojas stebėsenos ataskaitas Nacionalinei žemės tarnybai teikia:
 - 18.1. valstybės lygmeniu – kas 5 metai, išskyrus dirvožemio tipų ir granulimetrinės sudėties stebėsenos ataskaitą, kuri teikiama kas 10 metų;
 - 18.2. vietovės lygmeniu, apie darbus, nurodytus:
 - 18.2.1. šių Taisyklių 16.1 punkte, – kasmet;
 - 18.2.2. šių Taisyklių 16.2 punkte, – kas 5 metai;
 - 18.2.3. šių Taisyklių 16.3 punkte, – kas 10 metų.
